

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

2023

Johana Menčíková

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

Ilustrovaná kniha

Podivuhodná cesta Nilse Holgerssona Švédskem

Johana Menčíková

Plzeň 2023

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Ilustrace a grafika
Specializace Mediální a didaktická ilustrace

Bakalářská práce

Ilustrovaná kniha

Podivuhodná cesta Nilse Holgerssona Švédskem

Johana Menčíková

Vedoucí práce: akademický malíř Renáta Fučíková
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2023

Poděkování

Ráda bych poděkovala ak.mal. Renátě Fučíkové a MgA. Evě Bartošové za pomoc s mou bakalářskou prací, konstruktivní připomínky, trpělivost a četné konzultace.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2023

..... podpis autora

Obsah

Obsah	7
1. Výběr a rešerše tématu, popis vlastní tvorby	8
1.1. Výběr tématu	8
1.2. Rešerše tématu a proces tvorby	9
2. Popis výsledného díla a jeho využití	10
3. Resumé	11
4. Seznam použitých zdrojů	12
5. Seznam příloh	13

1. Výběr a rešerše tématu, popis vlastní tvorby

1.1. Výběr tématu

Jako svou bakalářskou práci jsem se rozhodla ilustrovat knížku s názvem Podivuhodná cesta Nilse Holgerssona Švédskem od Selmy Langerlöfové, kterou přeložila Dagmar Hartlová. Selma Langerlöfová je známá švédská spisovatelka, nositelka Nobelovy ceny za literaturu za rok 1909 a zároveň učitelka. Podivuhodnou cestu Nilse Holgerssona Švédskem původně vytvářela jako učebnici vlastivědy pro švédské děti. Kniha vyšla v roce 1906 a přesto, že už se jako učebnice nepoužívá, baví čtenáře dodnes.

Jedná se o cestopisnou pohádku, která se, jak název napovídá, odehrává ve Švédsku a hlavní hrdina se jmenuje Nils Holgersson. Nils žije na statku v kraji Skåne a ze všeho nejraději dělá naschvály a různé nepříjemnosti ostatním lidem i zvířatům.

Jednoho dne se setká s domácím skřítkem, který si jeho zlobení nenechá líbit a za trest promění Nilse ve skřítku. Krátce poté letí nad Skåne hejno divokých hus, kterým se podaří nalákat domácího housera, Martina, aby se k nim přidal. Nils ve snaze Martina zadržet odletí na husím hřbetě s nimi. Celé hejno, včetně Nilse a Martina, letí z jihu Švédska až do Laponska, cestou poznává švédskou přírodu i kulturu v jednotlivých krajích a prožije mnoho dobrodružství. Antagonistou příběhu je lišák Smirre, který husy pronásleduje, ale husám se vždy podaří na poslední chvíli uprchnout. V průběhu knížky se z Nilse stane hodný a empatický kluk a nakonec se i s Martinem vrátí v pořádku k rodičům na statek.

Příběh jsem si vybrala proto, že je poměrně nadčasový, odehrává se v reálném prostředí a i postavy jsou, kromě skřítky, reálné. Zároveň to není pohádka, kterou bych znala z dětství a měla jí spojenou s nějakým konkrétním ilustrátorem. Také mě lákala možnost ztvárnit ve svých ilustracích švédskou přírodu a architekturu, která je sama o sobě inspirativní a má tajuplný až mytický charakter.

1.2. Rešerše tématu a proces tvorby

S plánováním své bakalářské práce jsem začala už o letních prázdninách, kdy jsem si z knihovny půjčila spoustu pohádek a hledala jsem tu, kterou bych chtěla zpracovat. Měla jsem poměrně jasnou představu, jak by měla vypadat. Chtěla jsem příběh, který je určený pro děti, s jejímž hlavním hrdinou se dětský čtenář může ztotožnit a který má nějaký didaktický přesah.

Když jsem měla vybranou knížku začala jsem zkoušet různé výtvarné techniky a možnosti stylizace, které by se mi k příběhu hodily.

Nakonec jsem se rozhodla pro tupování houbičkou přes šablony, které jsem si vyřezala z papíru. Pro vytvoření odlišných struktur jsem používala různé hrubosti houbiček- ta nejhrubší byla klasická houba na mytí, tu nejjemnější jsem sehnala v drogerii a původně byla, myslím, určená na make-up, na některé plochy jsem používala malířský váleček. Zároveň jsem do ilustrací dodávala další efekty vyškrabáváním. Něco jsem vyškrabávala ještě do mokré barvy párátkem, něco do již zaschlé malby řezákem. U detailů, na které mi nestačila houbička, jsem si pomohla tenkým štětcem nebo nití namočenou v barvě. Všechny ilustrace jsem malovala akrylovými barvami a některé jsem později upravila digitálně.

Pracovala jsem s relativně velkým formátem knihy, 270 × 320 mm. Pro tento formát jsem se rozhodla z několika důvodů. Jednak jsem měla větší prostor se rozpřáhnout po výtvarné stránce, zároveň tematicky dobře sedí k ději knížky, kde je hlavní hrdina proměněn ve skřítku a má pocit, že se všechno v jeho okolí zvětšilo. Také je velký formát pro většinu dětí atraktivnější.

Největší výzvou pro mě byla typografie, protože jsem nikdy předtím nepracovala s tak velkým objemem textu. Nakonec jsem zvolila font Acma, který je podle mého názoru vizuálně zajímavý a dobře se doplňuje s mými ilustracemi.

2. Popis výsledného díla a jeho využití

Výsledkem mé práce je bohatě ilustrovaná kniha Podivuhodná cesta Nilse Holgerssona Švédskem o rozměrech 270 × 320 mm. Na 84 stranách je celkem 40 ilustrací, střídají se velké dvoustránkové výjevy s drobnějšími ilustracemi.

Kniha je šita klasickou knižní vazbou V8 a nechávala jsem ji tisknout i šít v grafickém studiu VOALA. Papír jsem vybrala Munken Print White 150 g.

Pro typografii jsem zvolila různé řezy fontu Acma z dílny Pangram Pangram. Na začátky kapitol jsem použila řez Semibold, na samotný text knihy Thin a na obálku opět kombinaci těchto dvou řezů. Jedná se o subtilní, elegantní, bezpatkové písmo, které dokáže zaujmout, aniž by přebíjelo ilustrace. Vzhledem k rozměrům knihy jsem zvolila relativně úzké zrcadlo sazby, aby byla četba textu komfortnější.

Kniha je určena především čtenářům ve věku od 8 do 12 let, ale určitě udělá radost i mladším dětem, pokud jim bude předčítána.

3. Resumé

The topic of my bachelor thesis is an illustrated book entitled *The Wonderful Adventures of Nils* (Swedish: *Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige*, literally *Nils Holgersson's wonderful journey across Sweden*). The book is a fairytale set in Sweden and originally intended as a geography textbook for Swedish children.

The story follows a little boy named Nils Holgersson, who is turned into a tomte at the beginning of the story and then travels with a flock of wild geese across Sweden to Lapland and back.

I chose this story due to its timeless quality, a setting based on real-life locations, and relatable characters. I was also inspired by Swedish nature and architecture.

I experimented with different artistic techniques and stylizations. Then I chose a sponge dabbing with acrylic paints to create interesting textures and ambiance. To add more structure, I scratched onto some of the illustrations or stuck a thread dipped in paint on them. The book has a sewn binding, a hardcover and measures 270 × 320 mm, and contains 84 pages. It is intended for children about 8-12 years old.

4. Seznam použitých zdrojů:

- LAGERLÖF, Selma. Podivuhodná cesta Nilse Holgerssona Švédskem. Druhé vydání. Ilustroval Jiří SOPKO, přeložil Dagmar HARTLOVÁ. Praha: Meander, 2016. Modrý slon (Meander). ISBN 978-80-87596-07-4.
- BLAŽEK, Filip. Typokniha: průvodce tvorbou tiskovin. 2. vydání. V Praze: UMPRUM, 2022. ISBN 978-80-88308-70-6.

5. Seznam příloh:

- **Příloha 1**
  - Obálka, Předsádka
- **Příloha 2**
  - Ukázka finálních ilustrací
- **Příloha 3**
  - Ukázka finálních ilustrací
- **Příloha 4**
  - Ukázka finálních ilustrací

Příloha 1

Obálka

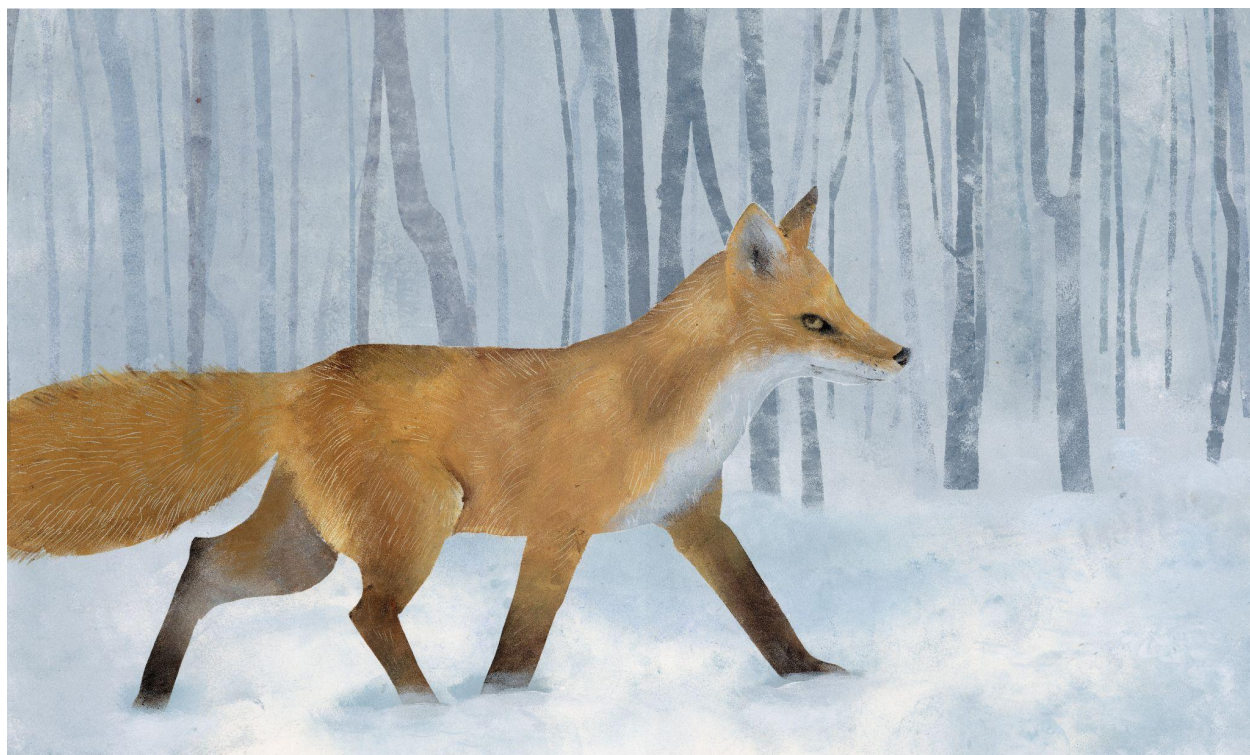

Předsádka

Příloha 2

Ukázka finálních ilustrací

Příloha 3

Ukázka finálních ilustrací

Příloha 4

Ukázka finálních ilustrací

